

**VERENIGING NEDERLANDSE ORGANISATIES
VRIJWILLIGERSWERK
TE UTRECHT**

Jaarrekening 2017

INHOUDSOPGAVE

Pagina

FINANCIËEL VERSLAG

1	Bestuursverslag over 2017	3
---	---------------------------	---

JAARREKENING

1	Balans per 31 december 2017	9
2	Staat van baten en lasten over 2017	11
3	Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling	12
4	Toelichting op de balans per 31 december 2017	15
5	Toelichting op de Staat van baten en lasten over 2017	21

OVERIGE GEGEVENS

1	Controleverklaring van de onafhankelijke accountant	24
---	---	----

BESTUURSVERSLAG OVER 2017

In deze jaarrekening wordt verslag gedaan over de financiële ontwikkelingen binnen Vereniging NOV in het verslagjaar 2017.

Vereniging Nederlandse Organisaties Vrijwilligerswerk (Vereniging NOV) is de landelijke belangen- en netwerkorganisatie voor de hele vrijwilligerssector. De vereniging bestaat uit 370 organisaties die met of voor vrijwilligers werken. Met deze leden en alle andere partijen die zich vrijwillig inzetten vormt NOV een beweging van meer dan zeven miljoen Nederlanders. Collectief werkterrein is de civil society waar burgers, vrijwilligers, organisaties, bedrijfsleven, maatschappelijke financiers en overheden met elkaar acteren.

Deze jaarrekening dient in samenhang gelezen te worden met het inhoudelijke jaarverslag van de vereniging, waarin de projecten en activiteiten nader zijn omschreven.

In 2017 kende Vereniging NOV de volgende inkomstenbronnen:

1. Contributies van aangesloten leden
2. Subsidiebatens:
  - Instellingssubsidie van het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS)
  - Project- en programmasubsidies van de ministeries van VWS en van Justitie & Veiligheid (J&V)
3. Overige baten:
  - Programmabijdragen vermogensfondsen
  - Opbrengsten van projecten en andere activiteiten
  - Rentebaten uit spaartegoeden.

Deze inkomsten heeft NOV besteed aan:

- A. Materiële activiteiten- en projectkosten die samenhangen met de uitvoering van haar strategisch beleidsplan en jaarprogramma 2017 met de titel "Maatschappelijk verenigen".

De kernfuncties van de vereniging zijn:

- o collectieve belangenbehartiging
- o verbeteren van de kwaliteit van het vrijwilligerswerk
- o verstevigen draagvlak vereniging.

Kerntaak 1: Collectieve belangenbehartiging

Vereniging NOV verenigt haar leden op thema's en onderwerpen die het vrijwilligerswerk vitaal houden. Ze treedt samen met haar leden op als woordvoerders en lobbyisten van het vrijwilligerswerk en burgerinitiatieven en zijn gesprekspartners van politiek en overheid. Als vereniging vertegenwoordigt NOV ruim zeven miljoen vrijwilligers. Vereniging NOV richt zich landelijk met haar leden op de systeemkant van het vrijwilligerswerk en zet zich in voor goede wet- en regelgeving, financieringsstromen, goede toegang tot het vrijwilligerswerk en innovatie. De politiek, departementen, gemeenten, maar ook de media zijn belangrijke maatschappelijke actoren voor Vereniging NOV.

Kerntaak 2: Verbeteren van de kwaliteit van het vrijwilligerswerk

Vereniging NOV wil de kwaliteit van vrijwilligerswerk verder verbeteren. Ze vindt het belangrijk dat het vrijwilligerswerk en de vrijwilligers deskundig zijn en goed georganiseerd. Dit geldt voor alle sectoren waarin vrijwilligers actief zijn, zoals de natuurorganisaties, de brandweer, kunst en cultuur, de sport, politiek, vakbonden. Kortom: samenleving breed. Het besturen en uitvoeren van vrijwilligerswerk wordt complexer. Er worden meer eisen gesteld en dat betekent dat er meer aandacht nodig is voor de toegang tot, het leidinggeven aan, de coördinatie en de kwaliteit van deskundigheidsbevordering voor vrijwilligers.

Kerntaak 3: Verstevenigen van het draagvlak van de vereniging

Een vereniging is een doelgerichte community, een samenwerkingsverband vooral gericht op lokaal resultaat. Met haar leden neemt NOV de leiding in het realiseren van de doelen van de vereniging. Vereniging NOV wil het draagvlak van de leden in de vereniging verder versterken. Dat betekent het versterken van het mede-eigenaarschap, het inbrengen van eigen expertise en samen succesvol zijn. Vereniging NOV wil een dynamisch netwerk zijn met het bestuur en het bureau als aanjagers, als mede-participanten en soms als gezicht naar buiten. De vier vaste netwerken in Vereniging NOV en de projecten en programma's zijn allen én doelgericht én organisatievormen van draagvlak.

- A. Personeelskosten t.b.v. de uitvoering van de kerntaken
- B. Kosten voor organisatie, beheer en administratie
- C. Bestuurskosten.

Ontwikkelingen tijdens het verslagjaar

Baten

In 2017 bedroegen de baten in totaal: € 728.251.

Begroot was een bedrag van € 646.904.

Het verschil van € 81.347 valt o.m. als volgt te verklaren:

- o Het project In Veilige Handen – inrichting tuchtrecht en registratielijst is eind 2016 door het ministerie van J&V nog verlengd met een extra jaar. In 2017 zijn extra pogingen gedaan nieuwe deelnemers te werven voor aansluiting bij het tuchtrecht voor het vrijwilligerswerk en de registratielijst. Nieuw gemelde organisaties zijn doorverwezen naar het Instituut SportRechtspraak (ISR) (zie daarover hierna verder op pagina 7). Het resterende subsidiebedrag van € 51.780 is daarvoor ingezet. Dit was niet begroot.
- o Eveneens eind 2016 werd van het ministerie van J&V instemming verkregen met verlenging voor aanvankelijk een half jaar, en vervolgens nog een half jaar (tot 2018) van de projectsubsidie voor de uitvoering van het Contactpunt gratis VOG. Daarmee kwam een extra bedrag beschikbaar dat voor 2017 bij het resterende subsidiebudget 2015-2016 kon worden gevoegd. Het totaal beschikbare budget voor 2017 kwam daarmee op € 30.573.
- o In de periode februari-juni 2017 is de projectleider Aan de Slag! werkzaam bij NOV op verzoek van Pharos via detachering bij Pharos te werk gesteld tijdens het zwangerschapsverlof van de projectleider Aan de Slag! bij Pharos. De detacheringperiode is na afloop van het verlof voor de helft van het aantal uren nog verlengd voor de periode juli-november 2017. De detacheringsoptbrengsten bedroegen € 19.688.

Kosten

De totale kosten in 2017 bedroegen € 730.609. Opmerkelijke verschillen met de vastgestelde begroting 2017 zitten in de navolgende punten:

Activiteits- en projectkosten:

Vrijwillig Dichtbij – centrale aansturing en ambassadeurs

In november 2017 is door NOV bij het ministerie van VWS een aanvraag tot een begrotingsherziening ingediend. De gevraagde extra financiële ruimte is o.m. bedoeld voor de inrichting van een digitaal Vrijwillig Dichtbij community platform, waarop de deelnemers aan het programma Vrijwillig Dichtbij en anderen elkaar eenvoudig kunnen vinden, expertise kunnen delen en efficiënt en effectief samen kunnen werken. De goedkeuring van de tussentijdse herziening van VWS is onlangs ontvangen (zie hierna op pagina 6).

Vooruitlopend op de goedkeuring van VWS is in 2017 al geïnvesteerd in advisering over, de inrichting van en het opstarten van het digitale platform. Die kosten (ca. € 38.500) waren niet voorzien in de begroting 2017.

BestuurdersCentraal

Voor het project BestuurdersCentraal zijn in 2017 kosten gemaakt voor de inhuur van externe projectleiding. Deze kosten (€ 23.430) waren niet opgenomen in de begroting 2017. BestuurdersCentraal is gericht op netwerkvorming op basis van zelforganisatie door en voor lokale besturen van vrijwilligersorganisaties, samenleving breed.

Contactpunt gratis VOG

In begroting was, hangende het besluit tot verlenging van de projectperiode, voor de materiële kosten van dit project een "P.M."-post opgenomen. De gerealiseerde kosten bedragen € 3.732.

Personeelskosten:

- o In 2017 is de formatie van het NOV-bureau uitgebreid (van 4,84 fte naar gem. 5,53 fte). Deze urenuitbreiding is gerealiseerd om detachering ten behoeve van het project Aan de Slag! mogelijk te maken en de opbouw en inrichting van een digitale NOV Community omgeving. Deze uitbreiding heeft hogere loonkosten tot gevolg. Van deze loonkosten is een bedrag van € 19.688 terugontvangen via detachering van de NOV-projectleider Aan de Slag! bij Pharos.
Andere oorzaken van de toename van de loonkosten zijn o.m. de structurele salarisverhoging per 1 juli 2017 conform de cao-afspraken van 1,65% en een verhoging van het percentage premieafdrachten arbeidsongeschiktheidspensioen.
- o Het NOV-bureau bestond in 2017 uit een directeur en (gemiddeld) 7 vaste medewerkers, werkzaam in deeltijd: de directeur (1,00 fte), de medewerker Communicatie (0,89 fte), 3 projectmedewerkers (te samen gemiddeld 2,3 fte), een coördinator verenigingsbureau/financiën (0,78 fte) en een secretaresse (0,56 fte).
- o Alle medewerkers van het NOV-bureau, inclusief de directeur, zijn ingeschaald op basis van en worden betaald conform de CAO Welzijn en Maatschappelijke Dienstverlening.
- o De totale loonkosten van de directeur bedroeg in 2017 € 105.998 (aan salaris en Individueel Keuze Budget, sociale verzekerings- en werkgeverslasten en pensioenpremies). Daarnaast worden de kosten vergoed die uit hoofde van de functie als algemeen directeur worden gemaakt.
Joost van Alkemade heeft in het verslagjaar wel vrijwilligersfuncties, maar geen formele nevenfuncties vervuld.

Accommodatiekosten:

- o De huurkosten zijn lager uitgevallen dan begroot als gevolg van het nakomen door de verhuurder van de in het huurcontract overeengekomen incentive in de vorm van een huurkorting. (Begrote kosten huur: € 20.000; gerealiseerde kosten: € 15.345.)

Organisatiekosten:

- o Ook de organisatiekosten komen lager uit dan begroot. Er is zorgvuldig op "de winkel gepast". (Begrote kosten: € 60.850; gerealiseerde kosten: € 42.179.)

Resultaat

Opbouw continuïteitsreserve:

Het bestuur van NOV streeft naar een continuïteitsreserve van maximaal 150% en minimaal 100% van de jaarlasten die samenhangen met de kernformatie (4 fte) van het NOV-bureau. Indien de jaarrekening een overschot geeft na eventuele bestemming aan of uit bestemde fondsen en reserves, zal dit overschot worden gebruikt voor het opbouwen en/of behouden van voldoende omvang van deze continuïteitsreserve.

Resultaat:

De realisatie van de begroting 2017 laat een negatief resultaat zien van € 2.358. Het NOV-bestuur heeft besloten het resterende bedrag van de bestemmingsreservering Verhuizing ten bedrage van € 7.000 vrij te laten vallen. Er is geen reden om die reservering langer te handhaven.

Het NOV-bestuur stelt de Algemene Ledenvergadering op 21 juni 2018 voor om het uiteindelijke positieve resultaat van € 4.642 toe te voegen aan de continuïteitsreserve. Het saldo van deze bestemmingsreserve komt daarmee uit op een bedrag van € 128.933 (= 31,2% van bovenvermelde jaarlasten).

Bestuurssamenstelling:

In 2017 was het NOV-bestuur samengesteld uit de volgende leden:

- Fedde Boersma en Menne Scherpenzeel, gedeeld waarnemend voorzitterschap vanaf oktober 2017

- Norman Uhlenbusch, penningmeester vanaf oktober 2017

- Fenna Noordermeer, bestuurslid

- Jessica Winter, bestuurslid.

Tot juli 2017:

- Christine Linzel, bestuurslid (thans vacature)

Tot september 2017:

- Ella Vogelaar, voorzitter (idem)

Tot oktober 2017:

- Jos van Nunen, vice-voorzitter (idem)

- Fedde Boersma, penningmeester/secretaris, overdracht naar Norman Uhlenbusch.

Ontwikkelingen na het verslagjaar – vooruitblik, risico's en onzekerheden

Begrotingsherziening programmasubsidie Vrijwillig Dichtbij – betreffende de onderdelen centrale aansturing en ambassadeurs

In november 2017 is door NOV een aanvraag ingediend bij het ministerie van VWS tot herziening van de programmabegroting Vrijwillig Dichtbij. Onlangs is de instemming van het ministerie ontvangen met een verruiming van het budget voor de centrale aansturing en ambassadeurs van Vrijwillig Dichtbij voor 2017 en 2018 met € 41.462. De totale programmasubsidie 2015 – 2018 voor dit onderdeel bedraagt daarmee € 675.372. De totale programmasubsidie begroting betreft nu een bedrag van bijna € 4,2 miljoen.

Afronding van het programma Vrijwillig Dichtbij en opvolgend programma

Het programma Vrijwillig Dichtbij loopt tot eind 2018. Er wordt op basis van het kabinetsbeleid een opvolgend vierjarig programma ontworpen van vrijwilligerswerk in de zorg: 'Versterken van vrijwillige inzet voor de kwaliteit van leven van ouderen'. De minister Hugo de Jong werkt samen met een coalitie van organisaties, waaronder NOV. Het vrijwilligersprogramma zal m.n. aan de programmalijnen 'Het actieprogramma Een voor Eenzaamheid' en 'Langer thuis wonen' uitvoering geven. NOV ontwerpt het programma samen met de partners in het NOV-netwerk LOVZ. Het nieuwe programma zal medio dit jaar al van start gaan.

Afbouw Premieplan

2018 vormt vooralsnog het laatste jaar waarin NOV de centrale organisatie Premieplan onder handen heeft.

In samenspraak met de vermogensfondsen RCOAK, Sluyterman van Loo, VSBfonds en Fonds 1818 is besloten tot een andere vormgeving van dit premieverdubbelingsprogramma die meer gebaseerd is op de combinatie met 'crowdfunding'.

Het VSBfonds draagt in 2018 nog wel bij aan de centrale organisatie van Premieplan en een goede afronding van het project, maar heeft vooruitlopend op de nieuwe koers zijn bijdrage aan het verdubbelingsbudget Premieplan met ingang van 2018 stopgezet.

Programma voorkomen van seksueel misbruik in het vrijwilligerswerk en gratis VOG

In 2018 zal het bestuur van Stichting Tuchtrecht Vrijwilligerswerk (STV) zijn werkzaamheden afronden en de stichting liquideren. De tuchtrechtspraak voor het vrijwilligerswerk wordt vanaf januari 2018 uitgevoerd door het Instituut SportRechtspraak (ISR), met uitzondering van een nog hangende beroepszaak. NOV houdt het beheer over de registratielijst voor het vrijwilligerswerk.

De regeling Gratis VOG wordt dit jaar door het kabinet sterk verruimd. Naast de eerdere groep van vrijwilligers die werken met minderjarigen of mensen met een verstandelijke beperking kunnen nu ook vrijwilligers die werken met doelgroepen in afhankelijkheid gebruik gaan maken van de regeling. NOV zal samen met NOC*NSF en de koepel van de kerken (CIO) een plan indienen bij het ministerie van VWS om het Contactpunt van NOV uit te breiden, gezamenlijk een landelijk-regionale pool van experts in te richten en een verbeterslag te geven aan de verschillende websites en de informatie over de preventie van ongewenst gedrag.

Doorzet BestuurdersCentraal

In september 2018 eindigt het programma met de drie pilots in Den Haag, Deventer en Groningen. Dan komt er duidelijkheid over de vraag of er een doorzet volgt en hoe die er dan uit komt te zien.

Doorzet Aan de Slag!

Het programma Aan de Slag! met Pharos en 25 lokale projecten loopt in 2018 door. Daarnaast wordt gewerkt aan een opvolgend programma dat zich richt op de sociale integratie van de statushouders in gemeenten. Het doen van vrijwilligerswerk en onderdeel zijn van een vereniging is een krachtig instrument in het vinden van je weg in Nederland. Eigenlijk vraagt dat aan twee kanten het investeren in elkaar. Er vinden nu gesprekken plaats met maatschappelijke financiers voor deze opvolging.

Community platforms

Met een groeiend aantal gebruikers van de verschillende platforms op de website <https://netwerken.nov.nl> geven we stap voor stap invulling en vorm aan dit platform. Er zijn nu vier netwerken actief en dit aantal zal in de loop van het jaar verder worden uitgebreid. In de netwerken worden kennis, ervaringen en opinies breed gedeeld. In 2018 zal de website van NOV integraal onderdeel zijn geworden van deze NOV-community. Ben je nog niet aangesloten? .... Join the club!

Maatschappelijke Diensttijd

Het huidige kabinet geeft uitvoering aan de plannen om in Nederland een Maatschappelijke Diensttijd voor jongeren van start te laten gaan. In de jaren 2018 en 2019 zal via proeftuinen en experimenten tot de opzet van een programma Maatschappelijke Diensttijd (MDt) worden gekomen.

NOV participeert in de werkalliantie met het ministerie van VWS en de Nationale JeugdRaad voor de ontwikkeling.

Risico en onzekerheden

Het huidige kabinet heeft nadrukkelijk meer oog voor en investeert in vrijwilligerswerk: Vrijwilligers in de Zorg, Maatschappelijke Diensttijd, uitbreiding regeling Gratis VOG. Alle programma's met structurele middelen. Gezien de ervaringen van de afgelopen jaren, met als voorbeeld de Maatschappelijke Stage, blijven middelen afhankelijk van de volgende kabinetten en het politieke draagvlak. NOV geeft projectmatig met tijdelijke uitbreiding van de formatie uitvoering aan deze programma's. De jaarlijkse instellingssubsidie van het ministerie van VWS voor de landelijke systeemfunctie van NOV voor het vrijwilligerswerk is stabiel.

Samenvatting begroting 2018

Baten	€	Lasten	€
Contributies	121.000	Materiële activiteits- /projectkosten	173.796
Instellingssubsidie	200.000	Personeelskosten	454.874
Programma-/projectsubsidies	314.459	Accommodatiekosten	44.555
Baten uit projecten en activiteiten	30.016	Organisatiekosten	51.500
Inzet vanuit bestemmingsreserves	63.500		
Overige baten	1.000	Bestuurskosten	5.250
	729.975		729.975

1 BALANS PER 31 DECEMBER 2017
 (na resultaatbestemming)

		31 december 2017		31 december 2016	
		€	€	€	€
ACTIVA					
Vaste activa					
Materiële vaste activa	(1)		3.794		2.261
Vlottende activa					
Vorderingen	(2)	184.922		142.816	
Liquide middelen	(3)	730.820		849.371	
			915.742		992.187
			919.536		994.448

		31 december 2017		31 december 2016	
		€	€	€	€
PASSIVA					
Eigen vermogen	(4)				
Algemene reserve		34.993		34.993	
Continuïteitsreserve		128.933		124.291	
Bestemmingsreserves		83.048		90.048	
Bestemmingsfonds		99.103		131.040	
			346.077		380.372
Kortlopende schulden	(5)		573.459		614.076
			919.536		994.448

2 STAAT VAN BATEN EN LASTEN OVER 2017

	Saldo 2017	Begroting 2017	Saldo 2016
	€	€	€
Baten			
Baten van subsidies van overheden	(6) 454.203	470.474	444.074
Overige baten	(7) 274.048	176.430	334.289
Som der baten	<u>728.251</u>	<u>646.904</u>	<u>778.363</u>
Lasten			
Materiële activiteits- en projectkosten	(8) 169.379	119.954	212.672
Personeelskosten	(9) 471.179	411.250	440.502
Accommodatiekosten	(10) 40.381	47.350	61.913
Organisatiekosten	(11) 42.179	60.850	45.037
Bestuurskosten	(12) 7.491	7.500	7.318
Som overige lasten	<u>561.230</u>	<u>526.950</u>	<u>554.770</u>
Totaal lasten	<u>730.609</u>	<u>646.904</u>	<u>767.442</u>
Resultaat	<u><u>-2.358</u></u>	<u><u>-</u></u>	<u><u>10.921</u></u>
Resultaatbestemming			
Continuïteitsreserve	4.642	-	33.728
Bestemmingsreserves	-7.000	-	-22.807
	<u><u>-2.358</u></u>	<u><u>-</u></u>	<u><u>10.921</u></u>

3 GRONDSLAGEN VOOR WAARDERING EN RESULTAATBEPALING

ALGEMEEN

Activiteiten

Vereniging Nederlandse Organisaties Vrijwilligerswerk (NOV) is opgericht per 20 mei 1994. Per 1 juli 1994 is zij haar activiteiten begonnen.

De vereniging staat ingeschreven bij de Kamer van Koophandel Midden-Nederland onder nummer 30126706.

Volgens de statuten heeft de vereniging ten doel:

- het behartigen van de belangen van het vrijwilligerswerk in het algemeen en van de leden van de vereniging in het bijzonder;
- het bevorderen en ontwikkelen van het vrijwilligerswerk;
- het bevorderen van de maatschappelijke erkenning van het vrijwilligerswerk; en
- het verrichten van al hetgeen met het vorenstaande, in de ruimste zin genomen, in verband staat of daartoe bevorderlijk kan zijn.

De vereniging tracht deze doelen te bereiken door:

- op te treden als woordvoerder en lobbyist van het vrijwilligerswerk;
- te netwerken en als een spin in het web groepen bij elkaar te brengen op basis van thema of sector, ook internationaal;
- het voeren van campagnes en het uitreiken van kwaliteitsonderscheidingen aan organisaties en vrijwilligerscentrales;
- kennis en ervaring uit te wisselen met de leden;
- het organiseren van een tweejaarlijks landelijk congres voor de leden waarbij andere belanghebbenden en betrokkenen worden uitgenodigd.

Vereniging NOV is statutair gevestigd te Utrecht.

Vereniging NOV houdt kantoor aan de Koningin Wilhelminalaan 3, 3527 LA Utrecht.

ALGEMENE GRONDSLAGEN VOOR DE OPSTELLING VAN DE JAARREKENING

De jaarrekening is opgesteld in overeenstemming met de bepalingen van de Richtlijn voor de Jaarverslaggeving 640, die uitgegeven is door de Raad voor de Jaarverslaggeving.

De jaarrekening is opgemaakt op basis van historische kostprijs. De waardering van activa en passiva geschiedt, voor zover niet anders is vermeld, tegen nominale waarde. Gerealiseerde overschotten worden toegerekend aan de periode waarin ze zijn gerealiseerd. Gerealiseerde tekorten worden verantwoord in het jaar waarin ze voorzienbaar zijn.

Schattingen

Om de grondslagen en regels voor het opstellen van de jaarrekening te kunnen toepassen, is het nodig dat het bestuur van Vereniging Nederlandse Organisaties Vrijwilligerswerk zich over verschillende zaken een oordeel vormt, en dat het bestuur schattingen maakt die essentieel kunnen zijn voor de in de jaarrekening opgenomen bedragen. Indien het voor het geven van het vereiste inzicht noodzakelijk is, is de aard van deze oordelen en schattingen inclusief de bijbehorende veronderstellingen opgenomen bij de toelichting op de betreffende jaarrekeningposten.

GRONDSLAGEN VOOR DE WAARDERING VAN ACTIVA EN PASSIVA

Materiële vaste activa

Materiële vaste activa worden gewaardeerd tegen verkrijgings- of vervaardigingsprijs inclusief direct toerekenbare kosten onder aftrek van lineaire afschrijvingen gedurende de verwachte toekomstige gebruiksduur. Er wordt rekening gehouden met de bijzondere waardeverminderingen die op balansdatum worden verwacht. Voor de vaststelling of voor een materieel vast actief sprake is van een bijzondere waardevermindering wordt verwezen naar de desbetreffende paragraaf.

Bijzondere waardeverminderingen van vaste activa

De vereniging beoordeelt op iedere balansdatum of er aanwijzingen zijn dat een vast actief aan een bijzondere waardevermindering onderhevig kan zijn. Indien dergelijke indicaties aanwezig zijn, wordt de realiseerbare waarde van het actief vastgesteld. Indien het niet mogelijk is de realiseerbare waarde voor het individuele actief te bepalen, wordt de realiseerbare waarde bepaald van de kasstroomgenererende eenheid waartoe het actief behoort. Van een bijzondere waardevermindering is sprake als de boekwaarde van een actief hoger is dan de realiseerbare waarde; de realiseerbare waarde is de hoogste van de opbrengstwaarde en de bedrijfswaarde. Een bijzonder-waardeverminderingsverlies wordt direct als last verwerkt in de staat van baten en lasten onder gelijktijdige verlaging van de boekwaarde van het betreffende actief.

Vorderingen en overlopende activa

De vorderingen worden bij eerste verwerking opgenomen tegen de reële waarde en vervolgens gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs. De reële waarde en geamortiseerde kostprijs zijn gelijk aan de nominale waarde. Noodzakelijk geachte voorzieningen voor het risico van oninbaarheid worden in mindering gebracht. Deze voorzieningen worden bepaald op basis van individuele beoordeling van de vorderingen.

Liquide middelen

Liquide middelen bestaan uit kas, banktegoeden en deposito's met een looptijd korter dan twaalf maanden. Rekening-courantschulden bij banken zijn opgenomen onder schulden aan kredietinstellingen onder kortlopende schulden. Liquide middelen worden gewaardeerd tegen nominale waarde.

Kortlopende schulden

Kortlopende schulden worden bij de eerste verwerking gewaardeerd tegen reële waarde. Kortlopende schulden worden na eerste verwerking gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs.

Daar waar geen sprake is van (dis)agio en transactiekosten is de geamortiseerde kostprijs gelijk aan de nominale waarde.

GRONDSLAGEN VOOR RESULTAATBEPALING

Algemeen

Het resultaat wordt bepaald als het verschil tussen de baten en lasten over het verslagjaar met inachtneming van de hiervoor reeds vermelde waarderingsgrondslagen. De baten en lasten worden toegerekend aan de periode waarop deze betrekking hebben, uitgaande van historische kosten.

Verliezen worden verantwoord als deze voorzienbaar zijn, baten worden verantwoord als deze gerealiseerd zijn.

Resultaatbepaling

Het resultaat wordt bepaald als het verschil tussen de opbrengstwaarde van de geleverde prestaties en de kosten en andere lasten over het jaar. De opbrengsten op transacties worden verantwoord in het jaar waarin zij zijn gerealiseerd. Verliezen welke hun oorsprong vinden in het boekjaar zijn in aanmerking genomen zodra deze voorzienbaar zijn.

Lasten algemeen

De lasten worden bepaald op historische basis en toegerekend aan het verslagjaar waarop zij betrekking hebben.

Bestedingen doelstellingen

De bestedingen in het kader van de doelstellingen worden verantwoord in het jaar dat zij zijn toegezegd of, voor zover dit niet bij toezegging het geval is, in het jaar dat de omvang van de verplichting betrouwbaar kan worden vastgesteld. Voorwaardelijke verplichtingen worden verantwoord in het jaar waarin vast komt te staan dat aan de voorwaarden zal worden voldaan.

Personeelskosten

De pensioenregeling van de medewerkers is ondergebracht bij het bedrijfstakpensioenfonds Stichting Pensioenfonds Zorg en Welzijn. Het ouderdomspensioen is een toegezegd-pensioenregeling op basis van (voorwaardelijk) geïndexeerd middelloon. Indexatie van de pensioenrechten is afhankelijk van de financiële positie waarin het pensioenfonds zich bevindt. De aan de pensioenuitvoerder te betalen premie wordt als last in de staat van baten en lasten verantwoord en, voor zover de aan de pensioenuitvoerder te betalen premie nog niet is voldaan, wordt deze als verplichting op de balans opgenomen. Vereniging Nederlandse Organisaties Vrijwilligerswerk heeft geen verplichting tot het doen van aanvullende bijdragen in het geval van een tekort bij het bedrijfstakpensioenfonds, anders dan het voldoen van toekomstig hogere premiebijdragen. Om deze reden worden de op een periode betrekking hebbende premiebijdragen in die periode ten laste van het resultaat gebracht.

Afschrijvingen

Materiële vaste activa worden vanaf het moment van gereedheid voor ingebruikneming afgeschreven over de verwachte toekomstige gebruiksduur van het actief.

4 TOELICHTING OP DE BALANS PER 31 DECEMBER 2017

ACTIVA

VASTE ACTIVA

	31-12-2017	31-12-2016
	€	€
1. Materiële vaste activa		
Inventaris	3.794	2.261

	Inventaris
	€
<i>Boekwaarde per 1 januari 2017</i>	
Aanschaffingswaarde	10.164
Cumulatieve afschrijvingen en waardeverminderingen	-7.903
	2.261
<i>Mutaties</i>	
Investeringen	2.582
Afschrijvingen	-1.049
	1.533
<i>Boekwaarde per 31 december 2017</i>	
Aanschaffingswaarde	12.746
Cumulatieve afschrijvingen en waardeverminderingen	-8.952
Boekwaarde per 31 december 2017	3.794

<i>Afschrijvingspercentages</i>	%
Inventaris	20

VLOTTENDE ACTIVA

	31-12-2017	31-12-2016
	€	€
2. Vorderingen		
Overlopende activa	184.922	142.816

Overlopende activa

Nog te ontvangen bijdragen Meer dan handen		
Vrijwilligersprijzen	-	10.230
Nog te ontvangen bijdragen NOV Verenigingscongres	-	25.767
Pharos - projectsubsidiebijdragen Aan de Slag!	29.580	13.137
Subsidies	132.162	21.625
Nog te ontvangen bijdragen deelnemende fondsen Centrale organisatie Premieplan	8.812	18.235
Rente	266	1.053
Niet besteed deel voorschot Stichting Tuchtrect		
Vrijwilligerswerk	-	7.500
Vooruitbetaalde kosten	6.072	25.014
Overig	8.030	20.255
	184.922	142.816

3. Liquide middelen

Rabobank lopende rekening	343.100	430.765
Rabobank Bedrijfsspaarrekening	282.975	281.924
Rabobank Bedrijfsspaarrekening bankgarantie (geblokkeerd)	5.642	5.642
Rabobank Premieplanrekening	99.103	131.040
	730.820	849.371

De Premieplanrekening staat op naam van Vereniging NOV. Via de rekening lopen enkel betalingen en ontvangsten met betrekking tot het Premieplan-project. De aanwending van de gelden (in het volgende jaar) is nader beschreven bij de toelichting op het bestemmingsfonds welke gelijk is aan het bedrag op de Premieplanrekening.

PASSIVA

4. Eigen vermogen

	2017	2016
	€	€
Algemene reserve		
Stand per 1 januari	34.993	34.993
Mutatie	-	-
Stand per 31 december	34.993	34.993

Continuïteitsreserve

Stand per 1 januari	124.291	90.563
Resultaatbestemming	4.642	33.728
Stand per 31 december	128.933	124.291

31-12-2017	31-12-2016
€	€

Bestemmingsreserves

Bestemmingsreserve Congres NOV	20.000	20.000
Bestemmingsreserve Draagvlakversterking NOV	63.048	63.048
Bestemmingsreserve Verhuizing	-	7.000
	83.048	90.048

2017	2016
€	€

Bestemmingsreserve Congres NOV

Stand per 1 januari	20.000	20.000
Mutatie	-	-
Stand per 31 december	20.000	20.000

Bestemmingsreserve Draagvlakversterking NOV

Stand per 1 januari	63.048	62.855
Resultaatbestemming	-	193
Stand per 31 december	63.048	63.048

	2017	2016
	€	€
<i>Bestemmingsreserve Verhuizing</i>		
Stand per 1 januari	7.000	30.000
Resultaatbestemming	-7.000	-23.000
Stand per 31 december	-	7.000

31-12-2017	31-12-2016
€	€

Bestemmingsfonds

Premieplan verdubbelingsbudget	99.103	131.040
--------------------------------	--------	---------

Premieplan is een regeling van medefinanciering door een aantal vermogensfondsen en andere financiers van lokale projecten ten behoeve van kwetsbare ouderen, waarbij de (netto) opbrengst van geldinzamelacties door vrijwilligers wordt verhoogd met een premie conform vooraf bepaalde vermeerderingspercentages. Deelnemende fondsen hebben hiervoor een bijdrage geleverd en gestort op een rekening van Vereniging NOV. Hieruit wordt vervolgens uitgekeerd aan goedgekeurde projecten. Het saldo is bestempeld als bestemmingsfonds, gelet op beperkte bestedingsmogelijkheid, welke door derden (deelnemende fondsen) is aangebracht. Aangezien ontvangsten niet als baten, en uitgaven niet als lasten van Vereniging NOV worden aangemerkt, worden in tegenstelling tot hetgeen in RJ 640.306 is opgenomen, toevoegingen en onttrekkingen niet vanuit de resultaatbestemming verwerkt.

	31-12-2017	31-12-2016
	€	€
<i>Premieplan verdubbelingsbudget</i>		
Stand per 1 januari	131.040	110.169
Ontvangen bijdragen over boekjaar	514.861	367.336
	645.901	477.505
Uitgaven ten laste van vorig jaar	-192.262	-156.957
Uitgaven ten laste van boekjaar	-354.536	-189.508
Stand per 31 december	99.103	131.040

De in 2017 ontvangen bijdragen bestaan uit:

- Fonds Sluyterman van Loo, restbijdrage 2016: € 35.356
- RCOAK, bijdrage 2017: € 160.000
- Fonds Sluyterman van Loo, voorschot bijdrage 2017: € 65.000
- VSBfonds, restbijdrage 2016: € 28.877
- VSBfonds, bijdrage 2017: € 140.000
- Fonds 1818, voorschot bijdrage 2017: € 40.000
- Fonds 1818, voorschot bijdrage 2018: € 40.000
- Restitutie niet-uitgekeerde premies NOF 2016: € 5.628

De uitgaven ten laste van 2016 bestaan uit:

- Verrekend met Premieplan-partners: € 163.967
- Verrekend met Premieplan-fondsen: € 28.273
- Betaalde bankkosten vierde kwartaal 2016: € 22

De uitgaven ten laste van 2017 bestaan uit:

- Uitgekeerde gelden aan Premieplan-partners t.b.v. verdubbelingspremies: € 353.460
- Bankkosten: € 65
- Correctie overboeking Fonds 1818: € 1.011

Het bedrag ad € 99.103 wordt als volgt aangewend:

Stand per 31 december	99.103	131.040
Nog uit te keren verdubbelingspremies aan Premieplan-partners	-60.411	-165.966
Overige uitgaven	-23	-22
Terug te betalen van ontvangen voorschotten	-69.092	-29.284
Nog te ontvangen bijdragen / vooruitbetaalde bedragen	30.423	64.232
	-	-

De overige uitgaven bestaan uit:

- Nog te betalen bankkosten vierde kwartaal 2017: € 23

Terug te betalen voorschotten betreffen:

- RCOAK: € 24.577
- VBSfonds: € 21.476
- Fonds 1818: € 23.039

De nog te ontvangen bijdragen / vooruitbetaalde bedragen 2017 betreffen:

- Fonds Sluyterman van Loo: € 70.423
- Voorschot 2018 Fonds 1818: € 40.000 (-/-)

	31-12-2017	31-12-2016
	€	€
5. Kortlopende schulden		
Schulden aan leveranciers	31.121	104.588
Belastingen en premies sociale verzekeringen	28.533	35.007
Overlopende passiva	513.805	474.481
	573.459	614.076

Belastingen en premies sociale verzekeringen

Omzetbelasting	2.234	1.302
Loonheffing	25.415	28.104
Pensioenen	884	5.601
	28.533	35.007

Overlopende passiva

Reserveringen (vakantiedagen, loopbaanbudget)	11.980	8.772
Nog te betalen accountantskosten (jaarcontrole + specifieke instellings- en programmasubsidies)	17.872	13.492
Nog te besteden subsidie Centrale aansturing Vrijwillig Dichtbij	51.137	63.730
Vooruitontvangen projectsubsidies	-	77.401
Te betalen gelden aan landelijke partnerorganisaties voor uitvoering programma Vrijwillig Dichtbij	397.631	134.105
Nog te besteden gelden door landelijke partnerorganisaties voor uitvoering programma Vrijwillig Dichtbij	-	130.656
Nog te besteden gelden BestuurdersCentraal	24.437	-
Vooruitontvangen gelden Premieplan	3.744	-
Nog te betalen kosten NOV Verenigingscongres	-	26.669
Overige nog te besteden gelden	2.057	-
Overige nog te betalen kosten	4.947	19.656
	513.805	474.481

Niet in de balans opgenomen verplichtingen

Meerjarige financiële verplichtingen

Huur

Per 1 oktober 2016 is een huurcontract afgesloten voor een periode van vijf jaar voor de kantoorruimte gelegen op de vierde verdieping van het kantoorgebouw aan Koningin Wilhelminalaan 3 in Utrecht. De verplichting voor 2018 bedraagt ongeveer € 17.210. Jaarlijks wordt de huurprijs geïndexeerd.

5 TOELICHTING OP DE STAAT VAN BATEN EN LASTEN OVER 2017

	Saldo 2017	Saldo 2016
	€	€
6. Baten van subsidies van overheden		
VWS - instellingssubsidie	188.049	194.973
VWS - programmasubsidie Vrijwillig Dichtbij	183.801	162.767
J&V - IVH/ontwikkeling tuchtrecht en registratielijst	51.780	60.121
J&V - (her-)inrichting digitaal portaal/uitvoering Contactpunt Gratis VOG	30.573	26.213
	<u>454.203</u>	<u>444.074</u>
7. Overige baten		
Contributies	122.721	121.425
Bijdragen vermogensfondsen Centrale organisatie Premieplan	49.900	51.570
Detachering personeel	19.688	-
Goed Geregeld - Basisinstructie	1.033	1.446
Baten Meer dan handen Vrijwilligersprijzen	-	10.230
Goed Geregeld - Licenties	4.545	4.959
Baten BestuurdersCentraal	39.861	47.725
Lezingen en trainingen	5.486	1.000
Baten samenwerkingsproject Aan de Slag!	16.443	13.137
Baten NOV Verenigingscongres	-	71.935
Baten E-publicatie "Geen gedoe voor vrijwilligers"	-	3.166
Overige projectbaten	1.538	5.270
Deelnemersbijdragen registratielijst	12.566	1.152
Rentebaten	267	1.081
Overige baten	-	193
	<u>274.048</u>	<u>334.289</u>
8. Materiële activiteits- en projectkosten		
IVH/ontwikkeling registratielijst en tuchtcollege	30.845	33.525
(Her)inrichting digitaal portaal/uitvoering Contactpunt gratis VOG	3.732	-465
Netwerken (LOVZ/NOVi/Wet- & Regelgeving/Lobby & Communicatie/ Medezeggenschap voor vrijwilligers)	3.645	740
Centrale organisatie Premieplan	5.362	14.082
Projectkosten BestuurdersCentraal	37.159	40.058
Basisinstructies en doorontwikkeling Goed Geregeld	3.050	4.553
Draagvlakversterking	572	6.272
Debatten / themabijeenkomsten	2.459	1.619
Centrale aansturing Vrijwillig Dichtbij	79.298	40.788
E-publicatie Wet- & regelgeving "Geen gedoe voor vrijwilligers"	-	5.045
Aan de Slag!, vrijwilligerswerk voor statushouders/asielzoekers	-	75
NOV Verenigingscongres	-	65.474
Activiteitenkosten algemeen	3.257	906
	<u>169.379</u>	<u>212.672</u>

	Saldo 2017	Saldo 2016
	€	€
9. Personeelskosten		
Lonen en salarissen	338.910	292.850
Sociale lasten	50.577	45.163
Pensioenlasten	32.494	27.713
Overige personeelskosten	49.198	74.776
	471.179	440.502
 <i>Overige personeelskosten</i>		
Reiskosten	7.890	6.942
Inhuur personeel	28.208	41.964
Arbodienst en verzuimverzekering	10.835	13.516
Opleidingskosten	299	4.029
Overige personeelskosten	1.966	8.325
	49.198	74.776
	49.198	74.776

Bezoldiging van (voormalige) bestuurders

Bestuurders van de vereniging zijn onbezoldigd.

Personeelsleden

Bij de vereniging waren in 2017 gemiddeld 6 personeelsleden werkzaam, berekend op fulltimebasis (2016: 5).

Overige lasten

10. Accommodatiekosten

Huurkosten	12.906	13.512
Onderhoudskosten	3.808	27.949
Servicekosten	8.039	7.083
Verzekeringen/belastingen/heffingen	54	45
Automatiseringskosten	8.284	7.454
Afschrijvingskosten	1.049	2.033
Schoonmaakkosten	2.438	1.537
Overige accommodatiekosten	3.803	2.300
	40.381	61.913
	40.381	61.913

	Saldo 2017	Saldo 2016
	€	€
11. Organisatiekosten		
Accountantskosten	14.188	14.758
Administratiekosten	1.601	2.766
Advieskosten	1.422	6.258
Verzekeringen	997	916
Communicatiekosten	6.807	5.586
Drukwerk	209	1.404
Kantoor- en kopieerkosten	3.602	543
Telefoonkosten en porti	3.165	2.791
Contributies	3.076	1.628
Internetkosten	3.506	2.643
Ledenadministratie	2.136	2.510
Bankkosten	744	845
Overige organisatiekosten	726	2.389
	42.179	45.037
12. Bestuurskosten		
Reis- en verblijfkosten	580	491
Algemene Ledenvergadering	845	4.837
Overige bestuurskosten	6.066	1.990
	7.491	7.318

OVERIGE GEGEVENS

Q ACCOUNTANTS &
BELASTINGADVISEURS

Kerkenbos 1075 Q
6546 BB Nijmegen

Postbus 31255
6503 CG Nijmegen

Tel. 024-34 89 900
Fax 024-34 89 909
info@qaccountants.nl

QACCOUNTANTS.NL

1 CONTROLEVERKLARING VAN DE ONAFHANKELIJKE ACCOUNTANT

Aan: het bestuur en leden van Vereniging Nederlandse Organisaties Vrijwilligerswerk statutair gevestigd te Utrecht

A. Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen jaarrekening 2017

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2017 van Vereniging Nederlandse Organisaties Vrijwilligerswerk te Utrecht gecontroleerd.

Naar ons oordeel geeft de in dit jaarverslag opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van Vereniging Nederlandse Organisaties Vrijwilligerswerk per 31 december 2017 en van het resultaat over 2017 in overeenstemming met de Richtlijn voor de jaarverslaggeving 640 'Organisaties zonder winststreven'.

De jaarrekening bestaat uit:

1. de balans per 31 december 2017;
2. de staat van baten en lasten over 2017; en
3. de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van Vereniging Nederlandse Organisaties Vrijwilligerswerk zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

B. Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen andere informatie

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvat het jaarverslag andere informatie, die bestaat uit:

- het bestuursverslag;
- de overige gegevens.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat;
- alle informatie bevat die op grond van de Richtlijn voor de jaarverslaggeving 640 'Organisaties zonder winststreven' vereist is.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in de Richtlijn voor de jaarverslaggeving 640 'Organisaties zonder winststreven' en de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van het bestuursverslag en de overige gegevens in overeenstemming met de Richtlijn voor de jaarverslaggeving 640 'Organisaties zonder winststreven'.

C. Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het bestuur voor de jaarrekening

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met de Richtlijn voor de jaarverslaggeving 640 'Organisaties zonder winststreven'. In dit kader is het bestuur verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het bestuur afwegen of de vereniging in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemd verslaggevingsstelsel moet het bestuur de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij het bestuur het voornemen heeft om de vereniging te liquideren of de activiteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is.

Het bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de vereniging haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij verwijzen u voor een nadere toelichting op onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening naar de toelichting op [www.nba.nl\NL_Algemeen_01](http://www.nba.nl/NL_Algemeen_01).

Nijmegen, 25 mei 2018

Q accountants en belastingadviseurs B.V.
namens deze

A. van der Burgh RA